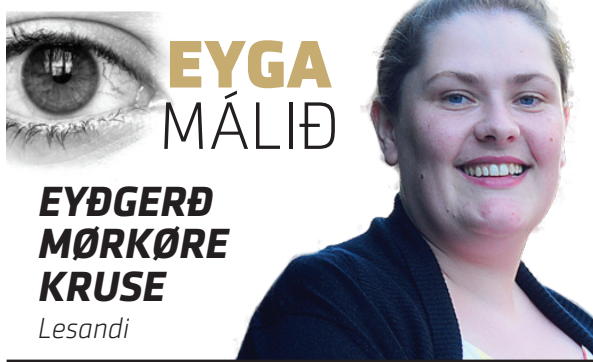

**EYÐGERÐ
MØRKØRE
KRUSE**

Lesandi

Lands- og kommunal- politikarar eiga uppgávuna í felag

Las á Portalinum nú ein dagin, at løgmaður Kaj Leo Holm Johannesen vil hava, at kommunuskatturin verður lækkaður. Landsskatturin er farin niður, og tíðin er komin til kommunuskattin, sigur hann.

Onkuntíð plagar mann at taka til, at ringt er at blæsa og hava mjøl í munnum. Men eg vóni, at tað er hetta løgmaður hevur gjørt, og tískil hevur hann ikki hugsað seg um, tá hann skrivaði hesa útsøgn á Facebook. Eg rokni við, at tað eru nógv, sum ynskja at hava sum mest eftir at liva fyri, tá lønin kemur í hús hvønn mánað. At siga við sama munni, at vit skulu hava høga velferð í Føroyum og, at kommunurnar skulu seta skattin niður, hongur ikki saman, tíverri.

Landið ætlar at leggja eldraðkið út til kommunurnar at umsita, og nógvir kommunalpolitikarar halda, at tað er eitt gott hugskot, men vísa á tað eiga at verða rætt borið at, tá hetta verður gjørt. Men sum eitt annað oraðfelli sigur: brent barn ræðist eld. Royndirnar hjá føroyskum kommunalpolitikarum er tann, at tá eitt økið verður lagt út, fylgir antin eingin peningur við (barnagarðsøkið) ella ov lítil peningur (barnaverndarøkið).

Inntøkubýtið millum land og kommunur er farið av sporinum, sigur løgmaður. Ja, tað kann vera nakað um tað, men hava landspolitikarar ikki ein stóran part av ábyrgdini av hesum? Tá tað manglar peningur í landskassanum, leggur mann avgjöld á vørur, og tá tað manglar peningur í kommunukassanum til bæði íløgur og eisini til tað lógarbundna, sum verður lagt út til kommunurnar at umsita, ja so er ikki annað at gera hjá einum býráði/bygdaráði enn at hækka skattin. Tað er heilt einfalt inntøka, sum ein kommuna hevur, og tað veit løgmaður eisini.

Eitt hvørt býráð/bygdaráð hevur ábyrgd at veita sínum borgara ávísar tænar, og tað veit løgmaður eisini væl. Um tað er ein hugburður millum landspolitikarar, at kommunurnar brúka ov nógvan pening, og ikki veita sínum borgarum nóg góða tænastu, ja so hava landspolitikararnir móguleika at gera nakað við hendan trupulleika. Landsstýrið hevur eftirlit við øllum kommunum í Føroyum. Landsstýrið hevur móguleika at stinga ein politikk út í kortið, har landsstýrið vísir á, hvørjar skyldur mann ynskir, at kommunurnar røkja. Hetta við einum samskipti við kommunurnar.

Landsstýrið torir ikki at melda endaligt út og siga, at nú verður eldraðkið lagt út, og at tær kommunur, sum móttaka økið skulu hava eina ávísa stødd. Landspolitikararnir leggja økið út til kommunurnar at umsita, og vóna síðan, at kommunurnar sjálvar finna saman í størri eindir. Nógvar royndir hesum viðvíkjandi vísa, at tað hendir ikki í stóran mun.

Kommunalpolitikarar taka í nógvum førum við teimum skyldum, sum eru álagdar frá landspolitiskari síðu. Eitt er inntøkubýtið millum land og kommunur. Eitt annað er ábyrgdarbýtið millum somu partar. Tað gerst fløktar og fløktari fyri hvønn dag, og tað er ein trupulleiki, sum landsstýrið kann loysa saman við kommununum.

So harra løgmaður, saman hava vit ábyrgdina, sum lands- og kommunalpolitikarar av at loysa bæði tað skeiva inntøkubýtið millum land og kommunur, men eisini ábyrgdarbýtið millum somu partar. So tað er bara at finna arbeidshandskarnar og tað góða arbeidslagið fram fólkinum at frama.

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna:
post@sosialurin.fo

Hvørjum **veruleika** livir løgmaður í?

Løgmaður hevur gjøgnum skattareformin tikið pengar frá kommununum at brúka til skattalætta hjá teimum vælbjargaðu – og nú krevur hann, at kommunurnar skulu lækka tænarstøðið fyri at spara, so tær fáa ráð til at veita teimum lágløntu skattalætta.

**HEÐIN
MORTENSEN**
borgarstjóri

Í kjaki um dagarnar sigur løgmaður Kaj Leo Johannesen, at **“kommunuskatturin nú er størri enn landsskatturin, lægru inntøkurnar verða sera hart skattaðar í kommunuskattinum, og ikki í landsskattinum”, og leggur aftrat, at “tey, sum forvinna 200 túsund +, gjalda umleið 90% av øllum landsskattinum, sum vit fáa inn. So nú eiga kommunurnar tær at lætta meira um hjá lágløntum.”**

“Meira láglønt hava eftir, størri er velferðin hjá teimum. Inntøkubýtið millum land og kommunur er farið heilt av sporinum, tað veit eg sum fyrrverandi kommunupolitikari í Havn”, sigur løgmaður, sum leggur aftrat, at **“kommunurnar hava ikki nógv at gjalda í mun til landið!”**

Viðhvørt ivast ein í, hvørjum landi løgmaður býr í. Vanligt er at brúka landsskattin at javna við. Men tað virkar ikki soleiðis, at tað almenna fyrst minkar íløgurnar til velferð, fyri síðan at spæla bóltin yvir til kommunurnar, sum skulu gera tað sama. Ti so verður als ongin velferð. Sitandi samgonga hevur heldur ikki lætt um hjá lágløntum. Yvirhøvur ikki. Samgongan hevur givið teimum vølløntu 300 miljónir í skattalætta í landsskattinum. Og fyri at figgja tað hevur

hon tikið allar framtíðar pensjónsskattainntøkurnar frá kommununum. Kommunurnar finga 40% av pensjónsskattinum frammanundan, nú fáa tær null.

Samgongan hevur givið teimum vølløntu 300 miljónir í skattalætta í landsskattinum. Og fyri at figgja tað hevur hon tikið allar framtíðar pensjónsskattainntøkurnar frá kommununum. Kommunurnar finga 40% av pensjónsskattinum frammanundan, nú fáa tær null

Løgmaður tykist heldur onki at hava lært av at vera kommunalpolitikkari í Tórshavn. Í øllum førum fylgir hann ikki við í, hvat hendir á hansara egna býi. Við seinast samtyktu figgjarlógini hjá Tórshavnar kommunu hava øll fingið eina beinleiðis lækking í skattaprosentinum upp á hált prosent og eina lækking av barnafrádráttinum upp á 45%. Landið gav teimum vælbjargaðu skattalætta, men Tórshavnar kommuna hevur givið øllum lægri skatt og barnafamiljurnar hava fingið ein munandi størri bata. Samstundis hevur kommunan bæði hækkað systkinafrádráttin og lækkað dagstovna-

gjaldið. Læggingin av skattinum kemur øllum borgarum til góða, meðan lækkingin í barnafrádráttinum kemur teimum hart trongdu barnafamiljunum til góða. Hetta verður gjørt fyri at lætta um gerandisdagin hjá stórum upphaldarum og barnafamiljum.

Kanska kundi løgmaður sagt borgarunum í høvudsstaðnum, hvørjar tænar kommunurnar skulu avtaka, fyri at lækka skattin enn meira, tí lágløntu barnafamiljurnar í Havn stríðast enn við avleiðingarnar av skattaævintýri landsstýri-

taka góðar og bíligar velferðartænar sum svimjing og kvøldskúla? Hvørjar tænar skulu vit skerja, fyri at fáa ráð til at lækka skattaprosentið? Vit kundu eisini spurt løgmann, um vit skulu stongja Tilhaldið – eina útreiðslu, sum landsstýrið yvir nátturkaði yvir á kommununa – ella bókasøvnini, nú landið rindar minni enn helmingin av upphæddini, tað sambært lóg eigur at gjalda?

Meðan landsstýrið lækkar landsskattin við at taka framtíðar inntøkur frá kommununum til at geva teimum vælbjargaðu, so royna komm-

unurnar av øllum alvi at halda tænarstøðið til allar borgarar og dugna teimum gjøgnum frádráttir og tær skipanir, vit hava ávirkan á. Landsstýrið hugsar ikki um, hvussu vit skulu figgja okkara velferðartænar, tá landið tekur inntøkurnar frá okkum uttan yvirhøvur at samskipta við kommunurnar um eina meira rættvísa loysn, istaðin fyri flatskattin til tey vølløntu.

Kommunurnar kundu sloppið at varðveitt pensjónsskattin og opið og erligt gjørt eina avtalu um t. d. at hækka botnfrádráttin í kommunuskattinum, tí tá hevði broytingin havt røttu avleiðingarnar fyri tey lágløntu eisini.